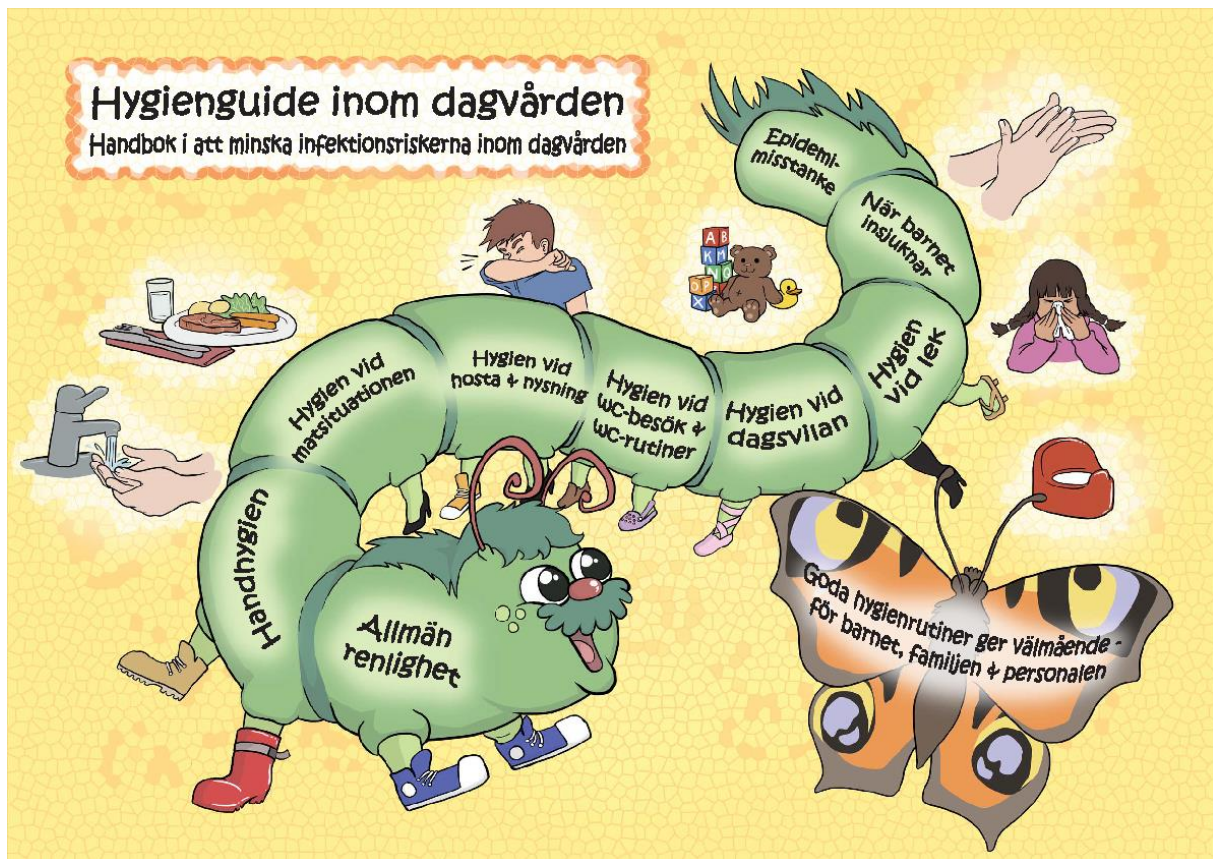

Hygien inom dagvården 2015

Projektsammandrag

1. Bakgrund

Projektet ”Minskning av infektionsriskerna i dagvården” ingår i hälsoinspektionens tillsynsplan för år 2015.

Projektets syfte är att minska infektionsrisken och förbättra hygienrutinerna inom dagvården. Bakom projektet står hälso- och sjukvårdens ansvariga för smittosamma sjukdomar och hälsoinspektionen.

Det är bevisat att barn i dagvård, speciellt barn under tre år, ofta insjuknar i smittosamma sjukdomar. Genom dagliga effektiva hygienrutiner kan barnens smittosamma sjukdomar förebyggas och minskas, även epidemier, där både barn, familj och personal insjuknar. För barnens, familjens och personalens bästa är det viktigt att minska infektionsriskerna inom dagvården. Detta är också betydande ur en samhällsekonomisk synvinkel.

Hygienprojektet inleddes redan år 2013. År 2014 uppgjordes en för dagvårdspersonal avsedd handbok ”Hygienguide inom dagvården”. I handboken finns hygienrekommendationer för att undvika smittspridning på daghemmen. Projektet fortsatte med hygiengranskningar i fem dagvårdsenheter per kommun inom Social- och hälsovårdsverkets område. Vid hygiengranskningarna gick lokalerna systematiskt igenom och rutinerna kartlades för att identifiera möjliga förbättringsåtgärder inom dagvården.

2. Utförande av granskningar och provtagningar

I Jakobstad granskades Sveden daghem, Viktoria daghem, Maria-Marjala daghem, Västermalm daghem och Julia gruppfamiljedaghem.

I Nykarleby granskades Daghemmet Trollebo, Rummelbackens daghem, Daghemmet Tummeliten, Hirvlax daghem och Daghemmet Skogsstjärnan.

I Pedersöre granskades Daghemmet Bamse, Daghemmet Sandskutan, Kållby daghem, Specialdaghemmet Snäckan och Lappfors daghem.

I Larsmo granskades Furuholmens daghem, Lingonskogens daghem, Grev daghem samt gruppfamiljedaghem Ekorren, Rödluvan och Rönnebo.

Verksamheterna granskades i enlighet med hälsoinspektionens checklista, som uppgjorts för projektgranskningarna (se bilaga). Granskningarna var anmälda på förhand. I samband med granskningen togs ytrenhetsprov från kontaktytor på daghemmens småbarnsavdelningar (6 prov per enhet). Vid provtagningen användes Hygicult® TPC- tryckplattor avsedda för snabb kontroll av mikrobiologisk hygien. Proven togs på olika tider under dagen och inte strax efter städning, vilket försvårade tolkningen av resultaten.

3. Iakttagelser

Enligt den personal som intervjuades i samband med granskningarna hade man fått tillräckligt med information om Hygienguiden. En del personer upplevde dock att själva Hygienguiden var en aning för sjukhus-/sjukdomsorienterad och därför en aning svår att ta till sig.

Renhållningen i daghemmen är vanligen uppdelad mellan städ- och dagvårdspersonalen. Dagvårdspersonalen ansvarar i regel för rengöring av matbord och –stolar, blöjbytesplatser och leksaker samt för klädvård. Dagvårdspersonalen anser ofta att resurserna inte räcker till för dessa städuppgifter, t.ex. byts sängkläder inte enligt gällande rekommendationer. Det kom även fram att det finns en viss osäkerhet bland dagvårdspersonalen om vilka tvätt- och desinfektionsmedel som ska anskaffas och hur städning/rengöring ska utföras.

Vid provtagningarna konstaterades de största bristerna vid rengöringen av matbord- och stolar samt leksaker.

På de flesta daghem saknades skriftliga rutiner för handtvätt och användning av handdesinfektionsmedel. Man saknade även en plan för textilvård och rengöring av leksaker på de flesta av de granskade enheterna.

Vid blöjbyten fästes inte tillräckligt med uppmärksamhet vid hygienenergen (se anvisningar i Hygienguiden). Engångspappersdukar används inte alltid för att skydda skötborden eller för mera hygienisk torkning. Tyghanddukar, som används för torkning av stjärtar, användes i vissa daghem flera gånger och hade dessutom hängts upp så att de kom i kontakt med varandra. I några daghem används desinfektionsmedel rutinmässigt för rengöring av skötbord.

Personliga tyghanddukar (för handtvätt) användes endast i några av de granskade daghemmen. I vissa av dessa daghem hängdes handdukarna upp så att de kom i kontakt med varandra.

I några av daghemmen förvarades barnens dricksmuggar i toalettutrymmena och dricksvatten togs ur toalettens kran.

Gällande sekretdesinfektionskorgar fanns kommunvisa skillnader. I Jakobstad hade sekretdesinfektionskorgar beställts till alla dagvårdsenheter och flera av de granskade enheterna hade redan en utrustad korg på plats. I de övriga kommunerna fanns sekretdesinfektionskorgar tillgängliga endast i få granskade daghem.

I Jakobstad och Larsmo skaffade de flesta granskade daghem själva skyddshandskar (vinyl) direkt från någon affär. Avfallshanteringen av skyddshandskarna var inte klar för alla enheter.

En del av de granskade gruppfamiljedaghemslokalerna hade dålig städbarhet p.g.a. slitna ytor. Det saknades även ändamålsenliga utrymmen för tvätt och tork av textilier i en del gruppfamiljedaghem. I vissa av gruppfamiljedaghemmen fanns inte heller skilda toaletter för personalen.

4. Förslag på förbättringsåtgärder

För att minska infektionsriskerna inom dagvården är det viktigt att målmedvetet och stegvis förbättra hygienien genom att skapa/ändra hygienrutiner.

Hälsoinspektionen föreslår att nedanstående beaktas vid planering och resursering av dagvården:

- a) Rekommenderas att det för vårdpersonalen ordnas tillräckligt med vägledning angående städning. Hälsoinspektionen föreslår att det för daghemmen ordnas möjlighet att beställa tvätt- och desinfektionsmedel avsedda för yrkesmässigt bruk via stadens/kommunens städavdelning istället för att köpa städmedel och -redskap avsedda för hemmabruk från någon affär.
- b) Vid uppdatering av Hygienguiden bör informationen om användning av desinfektionsmedel kompletteras. Desinfektionsmedel ska inte användas rutinmässigt i daghemmen. Rutinmässig ytdesinfektion gör ingen nytta och kan tvärtom bidra till ökad resistens hos mikroorganismer. En yta nedsmutsad med sekret ska dock alltid rengöras och desinficeras omedelbart. Därför ska det i varje daghem finnas tillgängligt en ”sekretdesinfektionskorg”.
- c) Man ska fästa mer uppmärksamhet vid hygien under blöjbyten. Rekommenderas att engångspappersdukar används för att skydda skötbord och för mera hygienisk torkning. Daghemmen bör informeras om varifrån lämpliga pappersunderlag för blöjbytesplatsen kan beställas. Om personliga stjärtdukar av tyg används och de inte alltid tvättas genast efter användning, ska de hängas upp så att de inte kommer i kontakt med varandra.
- d) Skyddshandskar måste alltid användas vid kontakt med sekret, vid rengöring av sekretfläckar och vid blöjbyte på barn med diarré. Rekommenderas att skyddshandskar används vid WC-situationer och blöjbyten. Hälsoinspektionen föreslår att det för daghemmen ordnas möjlighet att beställa lämpliga skyddshandskar avsedda för yrkesmässigt bruk via stadens/kommunens städavdelning i stället för att köpa handskar från en affär. Daghemmen bör även få information om hur avfallshanteringen av vinylhandskar ska skötas i i staden/kommunen.
- e) Rekommenderas att tyghanddukar byts ut till pappershanddukar. Ifall tyghanddukar används, ska de bytas dagligen och hängas upp för att torka på sådant sätt att de inte kommer i kontakt med varandra.
- f) Dricksmuggar ska inte förvaras på toaletten. Dricksvatten ska inte tas ur toalettens kran.
- g) Rekommenderas att skriftliga rutiner över handtvätt och användningen av handdesinfektionsmedel görs upp.

- h) Rekommenderas att skriftliga planer för textiltvård och rengöring av leksaker görs upp.
- i) Gruppfamiljedaghemmens lokaler (även tillfälliga lokaler) ska hålla samma standard som övriga dagvårdslokaler. Slitna ytor är svårrengörbara och ska därför åtgärdas. Ändamålsenliga utrymmen för tvätt och tork av textilier ska ordnas eller alternativt ska textilierna tvättas någon annanstans. För personalen bör finnas en skild toalett.

5. Uppföljning

Hälsoinspektionen kommer att följa upp hygienin inom dagvården i samband med de normala tillsynsplanenliga inspektionerna. Checklistan för de tillsynsplanenliga inspektionerna kommer att kompletteras med ytterligare frågor om hygien och hygienrutiner i daghemmen.

Hälsoinspektionen kommer att sammankalla alla kommuners dagvårdschefer och städchefer för ett gemensamt informations- och diskussionstillfälle angående hygienin inom dagvården under hösten 2015. Hygienskötare Chatrine Norrbacka kommer även att inbjudas till detta tillfälle. Vid tillfället kommer konkreta detaljer och erfarenheter som fåtts i samband med projektgranskningarna att behandlas. Även kommande planer på att öka gruppstorlekarna inom dagvården samt dess inverkan på hygienin inom dagvården kommer att diskuteras. Informations- och diskussionstillfällets exakta tidpunkt meddelas vid ett senare tillfälle.

Bilagor

Checklista
Granskningsrapporter

Till kännedom

Dagvårdsavdelningen i Jakobstad
Barndagvården i Nykarleby
Dagvårds- och utbildningsavdelningen i Pedersöre
Avdelningen för barnomsorg, Larsmo
Dagvårdsenheterna inom projektet
Avdelningen för städtjänster i Jakobstad
Avdelningen för städtjänster i Nykarleby
Avdelningen för städtjänster i Pedersöre
Avdelningen för städtjänster i Larsmo
Hygienskötare Chatrine Norrbacka